

Sociaal Geografisch Bureau
gemeente Dordrecht

A. van der Linden

april 2005

**Het meetbaar maken van be-
leidsdoelstellingen uit de
programmabegroting 2005
gemeente Papendrecht**

Colofon

Opdrachtgever	Gemeente Papendrecht
Tekst	Sociaal Geografisch Bureau
Drukwerk	Gemeente Papendrecht
informatie	Gemeente Dordrecht
	Sociaal Geografisch Bureau (SGB)
	Postbus 8
	3300 AA DORDRECHT
	telefoon: (078) 639 64 65
	www.sociaalgeografischbureau.nl

Het overnemen van delen van de tekst is toegestaan onder voorwaarde van duidelijke bronvermelding

Inhoud

1 Aanleiding en doel van het onderzoek	5
2 Onderzoeksvragen	7
3 Methode en begrippen.....	9
4 Werkwijze.....	11
5 Resultaten en conclusies van het onderzoek	13

Bijlagen

- 1 Schema meetbare indicatoren Onderwijs en Jeugd
- 2 Schema meetbare indicatoren Economische ontwikkeling
- 3 Geraadpleegde rapporten

1 Aanleiding en doel van het onderzoek

In de programmabegroting 2005 van de gemeente Papendrecht zijn ambities op verschillende beleidsterreinen geformuleerd. Er is een begroting met doelstellingen die nog onvoldoende meetbaar zijn.

De gemeente Papendrecht heeft zich de vraag gesteld: "Op welke wijze kunnen de beleidsdoelstellingen uit de programmabegroting 2005 meer meetbaar worden gemaakt?"

Om op deze vraag antwoord te kunnen geven en het inzicht in het realiseren van beleidsdoelen te vergroten is het Sociaal Geografisch Bureau gevraagd voor 2 programma's uit de programmabegroting een format te ontwikkelen waarmee deze programma's meetbaar worden gemaakt. Deze pilot heeft betrekking op de programma's "Onderwijs en Jeugd" en "Economische ontwikkeling".

Het doel van het onderzoek is als volgt samen te vatten:

1. Meetbaar maken van doelstellingen van twee programma's uit de programmabegroting 2005.
2. Het onderscheid maken in outcome- en outputdoelstellingen en indicatoren.
3. Het aangeven van meetbare outcome- en out-

putindicatoren.

4. Het maken van een raamwerk waarmee de gemeente zelf voor de overige programma's indicatoren kan opstellen.

Dit onderzoek doet verslag van de resultaten van het onderzoek.

In hoofdstuk 2 komen de geformuleerde onderzoeksvragen aan bod, terwijl in hoofdstuk 3 de gevolgde methode en gehanteerde begrippen en in hoofdstuk 4 de werkwijze in beeld worden gebracht. De resultaten en conclusies van het onderzoek zijn in hoofdstuk 5 opgenomen. De bijlage bevat de schema's waarin de outcome- en outputdoelstellingen zijn voorzien van meetbare indicatoren en van scores.

2 Onderzoeksvragen

De doelstellingen uit programma 2 “Onderwijs en jeugd” en programma 7 “Economische ontwikkeling” zijn meetbaar gemaakt. Daarbij hebben de onderstaande vragen als leidraad gediend.

1. Welke outcomeindicatoren geven het beste de gewenste maatschappelijke effecten aan?
2. Welke outputindicatoren geven het beste de door de gemeente geleverde prestaties aan?
3. Welke indicatoren zijn direct uit centrale bronnen te leveren?
4. Welke indicatoren zijn af te leiden uit bronnen binnen de gemeente?
5. Welke indicatoren moeten van externe partners worden betrokken?
6. Voor welke indicatoren moet apart onderzoek worden uitgevoerd?

3 Methode en begrippen

Het meetbaar maken van de indicatoren is uitgevoerd door in eerste instantie outcome- en outputdoelstellingen te onderscheiden. Vervolgens zijn outcomeindicatoren vastgesteld die de mate van de realisatie van een outcome-doelstelling aangeven. Daarna zijn de outputindicatoren geformuleerd. Deze geven de mate aan waarin een outputdoelstelling wordt bereikt. Vervolgens is getoetst of de indicator meetbaar is. Daarna zijn de indicatoren van scores voorzien en is een relatie gelegd tussen outcome- en outputindicatoren. De uitkomsten van deze exercitie zijn in schema's in de bijlage opgenomen. Bijlage 1 brengt de meetbare indicatoren van programma Onderwijs en jeugd in beeld en bijlage 2 de meetbare indicatoren van het programma Economische ontwikkeling.

Het formuleren van de indicatoren is gedaan in overleg met beleidsmedewerkers van de gemeente Papendrecht. Bovendien zijn beleidsnotities geraadpleegd (zie bijlage geraadpleegde rapporten). In dit hoofdstuk worden vervolgens de begrippen nader toegelicht.

Begrippenkader

Outcomedoelstelling: doelstelling met het oog op het realiseren van maatschappelijke effecten. Met behulp van de inzet van het gemeentelijk beleid wordt getracht een bijdrage te leveren aan de verwezenlijking van de outcomedoelstellingen. Naast het gemeentelijke beleid spelen ook exogene factoren een rol bij de totstandkoming van outcomedoelstellingen.

Outcomeindicator: de mate waarmee wordt vastgesteld of en in welke mate de outcomedoelstelling geheel of gedeeltelijk is gerealiseerd.

Outputdoelstelling: doelstelling op het niveau van concrete resultaten/activiteiten; het betreft hier doelen die de gemeente zelf in voldoende mate kan (laten) realiseren.

Outputindicator: de maat waarmee wordt vastgesteld of en in welke mate de outputdoelstelling geheel of gedeeltelijk is gerealiseerd en geeft de wijze aan waarop de ambitie op de betreffende outputdoelstellingen geformuleerd dient te worden.

Zijn indicatoren meetbaar?

Het is ook van belang bij het kiezen van indicatoren om na te gaan of deze meetbaar zijn. Dat wil zeggen waar en op welke wijze is de indicator te achterhalen en of deze van een cijfer is te voorzien.

Het operationaliseren van de indicatoren is uitgevoerd aan de hand van algemene criteria, aangeduid met SMART. Met SMART wordt bedoeld dat de indicatoren Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden zijn.

De criteria Realistisch en Tijdgebonden hebben vooral betrekking op het in een doelstelling weergegeven ambitieniveau.

Met Specifiek wordt bedoeld de definiëring en operationalisering van de indicator. Dit betekent dat het bij het toetsen van specificiteit erom gaat of de indi-

cator ondubbelzinnig is. In andere woorden: iedere lezer moet exact begrijpen wat er wordt bedoeld en de indicator mag niet op verschillende wijzen uitlegbaar zijn.

Met Meetbaar wordt bereikt dat de "score" op een indicator eenduidig en objectief is. Hiermee wordt bedoeld of de indicator op een betrouwbare wijze is vast te stellen. Dit is bijvoorbeeld het geval indien er een (gemeentelijke) registratie is waarin de gegevens beschikbaar zijn of er periodiek (enquête) onderzoek wordt gedaan naar het onderwerp.

Het specificeren van een indicator en het meetbaar maken gaan in de praktijk vaak hand in hand.

Acceptabel betekent dat de indicator moet passen binnen de gemeentelijke doelstellingen.

Relatie outcome- en outputindicatoren

Er is in de opgestelde schema's (zie bijlage) een relatie gelegd tussen outcome- en outputindicatoren. Bij de outcomeindicatoren is (zijn) door middel van een letter de corresponderende outputindicator(en) aangegeven.

Bij het inventariseren van de indicatoren is gebruik gemaakt van aanwezige kennis in het kader van het Grote Steden Beleid en getoetst op aansluiting op doelstellingen uit het Regionaal Ontwikkelingsprogramma 2005-2009 Dordrecht/Drechtsteden.

4 Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd conform bovenstaande methodiek. In het proces van meetbaar maken van de beleidsdoelstelling uit de gemeentebegroting van Papendrecht 2005 zijn de onderzoeksvragen als leidraad gebruikt. De basis voor het onderzoek is de Programmabegroting 2005. Voor de programma's 2 "Onderwijs en jeugd" en 7 "Economische ontwikkeling" zijn stapsgewijs de outcome- en outputdoelstellingen gedestilleerd. Vervolgens zijn de outcome- en outputindicatoren geformuleerd. En voorzien van scores.

Het onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met Ronald Hagenaars van de afdeling Bureau Beleidscoördinatie. Op die wijze kon de gemeente Papendrecht zelf kennis opbouwen om programma's meetbaar te maken.

Tijdens het onderzoek heeft regelmatig terugkoppeling plaatsgevonden met het hoofd en beleidsmedewerkers van de afdeling Samenleving en met beleidsmedewerkers van de afdeling Ontwikkeling, cluster grond- en economische zaken. Een constructieve bijdrage van hen heeft geleid tot afstemming op het beleid en aanscherping van de formulering van de indicatoren en het toetsen van de meetbaarheid daarvan. Tevens is gebruik gemaakt van beleidsnotities (zie bijlage geraadpleegde rapporten). Voor zover beschikbaar zijn streefcijfers opgenomen. Indien een gegeven nog niet beschikbaar is, is aangegeven bij wie en wanneer deze informatie door de gemeente zelf is op te vragen.

De stappen op een rijtje

1. Raadpleging beleidsmedewerkers van de gemeente Papendrecht op het gebied van de twee gekozen programma's. In overleg vast stellen van te meten doelstellingen.

2. Raadplegen beleidsnotities.
3. Toetsing doelstellingen aan regionaal MOP.
4. Inventariseren en opstellen output- en outcomeindicatoren die aansluiten op de doelstellingen.
5. Toetsing indicatoren op SMART criteria.
6. Opstellen meetbare indicatoren.

Dit betekent:

- indicatoren uit centrale bronnen van een score/cijfer voorzien (N.B. kunnen gedaateerde cijfers zijn);
- voor indicatoren uit interne bronnen de informatievraag formuleren en in samenspraak met de opdrachtgever de indicatoren van cijfers (voor zover leverbaar) voorzien;
- voor indicatoren uit externe bronnen de informatievraag formuleren en in samenspraak met de opdrachtgever de indicatoren van cijfers (voor zover leverbaar) voorzien.

5 Resultaten en conclusies van het onderzoek

Er zijn per programma twee schema's opgesteld. Een schema met de outcomedoelstellingen en een schema met outputdoelstellingen.

In de schema's zijn de volgende aspecten opgenomen:

- hoofd outcomedoelstelling, respectievelijk outputdoelstelling
- outcomedoelstellingen, respectievelijk outputdoelstellingen
- outcomeindicator, respectievelijk outputindicator
- relatie outcome- en outputindicator
- doelstellingen regionaal MOP
- bron
- indicatorscore
- nadere toelichting bij indicatoren

De schema's zijn weergegeven in de bijlagen. In bijlage 1 staan de meetbare indicatoren van het programma Onderwijs en jeugd. Bijlage 2 geeft de meetbare indicatoren van het programma Economische ontwikkeling weer.

Conclusies

- In de Programmabegroting 2005 zijn de outcome- en outputdoelstellingen verwoord.
Om de doelstellingen meetbaar te kunnen maken zijn met behulp van de beschreven methodiek outcome- en outputdoelstellingen uit de programma begroting gedestilleerd.
Door bij de opzet van de programmabegroting rekening te houden met een structurele indeling in outcome- en outputdoelstellingen wordt de stap naar het meetbaar maken daarvan vereenvoudigd.
- Tijdens het proces van het meetbaar maken van de 2 programma's heeft een terugkoppeling plaats gevonden met beleidsmedewerkers van de betreffende

afdelingen. Hiermee zijn de gekozen indicatoren afgestemd op het beleid en is de meetbaarheid van de indicatoren getoetst.

- Bij de uitvoering van de pilot is nauw samengewerkt met de afdeling Beleidscoördinatie. Door deze werkwijze zijn aan de gemeente Papendrecht handvatten aangereikt zodat de gemeente zelf de andere programma's meetbaar kan maken.
- Voor de programma's Onderwijs en Jeugd en Economische ontwikkeling zijn schema's opgesteld met outcome- en outputindicatoren. Dit format is toepasbaar op de andere programma's uit de programmabegroting.

Bijlagen

1 Schema meetbare indicatoren Onderwijs en Jeugd

Programma 2 Onderwijs en jeugd gemeten op outcome en output

Thema onderwijs en jeugd							
Hoofd Outcomedoelstellingen: Voorkomen van sociale uitsluiting en bevorderen van integratie. Jongeren zelfstandig te laten functioneren en participeren.							
Outcomedoelstelling	Outcomeindicator	Relatiecode met outputindicator	Drechsteden Regionaal MOP	Bron	Indicator	Frequentie	Peildatum 0-meting/ Opmerkingen
					0-meting 2004		
<i>Versterken onderwijsstructuur. Goede startpositie op de arbeidsmarkt 1)</i>	<i>Aandeel van de potentiële beroepsbevolking van 15-64 jaar met een middelbaar of hoger opleidingsniveau</i>		ja	Enquête beroepsbevolking (CBS)	middelbaar (41,4%) hoger (22,7%)	jaarlijks	Peildatum: gem. 2000/2002 Middelbaar:onderwijs: bovenbouw havo/vwo en mbo 2,3 en 4 Hoger onderwijs: Hbo- en universitaire opleiding
Goede huisvesting, onderwijsstructuur en spreiding over de gemeente	Percentage (zeer) tevreden over basisonderwijs	B F? G H R	nee	Feiten, beleving en trends 2003	81%		Peildatum: sept. 2002
Verminderen van achterstanden bij kinderen	Aantal autochtone en allochtone peuters en kleuters dat deelneemt aan VVE	C	n.v.t.	Afdeling samenleving, GOA-jaarverslag	54	jaarlijks	Peildatum: 1 augustus 2004 Peuterspeelzalen, WASKO (kinderopvang), Anne Frankschool Op termijn omvang doelgroep achterstandsleerlingen bepalen om bereik VVE, totale doelgroep in beeld te brengen. Doelstelling over deelnamepercentage doelgroep leerlingen moet nog door gemeenteraad worden vastgesteld.
	Aantal "gewichten" leerlingen dat is toegetreten tot het basisonderwijs	I	n.v.t.	Afdeling samenleving		jaarlijks	Peildatum: 1.10.2004 N.B. Onderwijsachterstand bij toetreden tot basisonderwijs wordt nog niet gemeten. Mogelijk wordt in toekomst een kleutertoets ingevoerd. Vooralsnog telling van instroom van "gewichten" leerlingen.
	Totaal aantal 1.25 leerlingen (autochtonen achterstandsleerlingen)	I	nee	Afdeling samenleving	305 (9,9%)	jaarlijks	Peildatum: 1.10.2004 Instroom nog niet bekend
	Totaal aantal 1.9 leerlingen (allochtonen achterstandsleerlingen)	I	nee	Afdeling samenleving	250 (8,2%)	jaarlijks	Peildatum: 1.10.2004 Instroom nog niet bekend

1) N.B. cursief Outcomedoelstellingen en indicator conform regionaal MOP 2005-2009

Thema onderwijs en jeugd							
Hoofd Outcomedoelstellingen: Voorkomen van sociale uitsluiting en bevorderen van integratie. Jongeren zelfstandig te laten functioneren en participeren.							
Outcomedoelstelling	Outcomeindicator	Relatiecode met outputindicator	Drechsteden Regionaal MOP	Bron	Indicator	Frequentie	Peildatum 0-meting/ Opmerkingen
					0-meting 2004		
	Gemiddelde citoscore van de gewichtenleerlingen (1.25) op taal. Uitgedrukt in de percentielscore: geeft aan hoeveel procent van de leerlingen in de referentiegroep evenveel of minder antwoorden goed hadden.	I	nee	Afdeling samenleving, GOA-jaarverslag	45,2 (2001-2002) 34,9 (2003-2004)	jaarlijks	Peildatum: 2001 Doelstelling bij 25% van de gewichten leerlingen in 2006 een hogere score voor taal t.o.v. 2001 Doelstelling is niet heel erg realistisch, maar afgeleid van het landelijke beleidskader: alle gemeenten die een doeluitkering GOA krijgen moeten deze doelstellingen halen.
	Gemiddelde citoscore van de gewichtenleerlingen (1.9) op taal. Uitgedrukt in de percentielscore: geeft aan hoeveel procent van de leerlingen in de referentiegroep evenveel of minder antwoorden goed hadden.	I	nee	Afdeling GOA-jaarverslag	38,9 (2001-2002) 48,6 (2003-2004)	jaarlijks	Peildatum:2001 Doelstelling bij 25% van de gewichten leerlingen in 2006 een hogere score voor taal t.o.v. 2001 Doelstelling is niet heel erg realistisch, maar afgeleid van het landelijke beleidskader: alle gemeenten die een doeluitkering GOA krijgen moeten deze doelstellingen halen.
	Gemiddelde citoscore van de gewichtenleerlingen (1.25) op rekenen. Uitgedrukt in de percentielscore: geeft aan hoeveel procent van de leerlingen in de referentiegroep evenveel of minder antwoorden goed hadden.	I	nee	Afdeling samenleving, GOA-jaarverslag	39,4 (2001-2002) 33,5 (2003-2004)	jaarlijks	Peildatum: 2001 Doelstelling bij 25% van de gewichteneerlingen in 2006 een hogere score voor rekenen t.o.v. 2001 Wordt jaarlijks (sluitdatum 1-10) gemeten voor het GOA-jaarverslag over het voorgaande schooljaar door beleidsmedewerker
	Gemiddelde citoscore van de gewichtenleerlingen (1.9) op rekenen. Uitgedrukt in de percentielscore: geeft aan hoeveel procent van de leerlingen in de referentiegroep evenveel of minder antwoorden goed hadden.	I	nee	Afdeling samenleving, GOA-jaarverslag	40,2 (2001-2002) 54,4 (200-2004)	jaarlijks	Peildatum: 2001 Doelstelling bij 25% van de gewichteneerlingen in 2006 een hogere score voor rekenen t.o.v. 2001 Wordt jaarlijks (sluitdatum 1-10) gemeten voor het GOA-jaarverslag over het voorgaande schooljaar door beleidsmedewerker

1) N.B. cursief Outcomedoelstellingen en indicator conform regionaal MOP 2005-2009

Thema onderwijs en jeugd							
Hoofd Outcomedoelstellingen: Voorkomen van sociale uitsluiting en bevorderen van integratie. Jongeren zelfstandig te laten functioneren en participeren.							
Outcomedoelstelling	Outcomeindicator	Relatiecode met outputindicator	Drechsteden Regionaal MOP	Bron	Indicator	Frequentie	Peildatum 0-meting/ Opmerkingen
					0-meting 2004		
Verminderen van achterstanden bij volwassenen	Aantal deelnemers NT2 "nieuwkomers" (WIN): - aantal gestart - aantal met succes afgerond - aantal uitvallers "overige deelnemers": - aantal gestart - aantal met succes afgerond - aantal uitvallers	D E I	nee	Educentrum, Da Vinci College	25 10 45 69 23 42	jaarlijks	Peildatum: in het jaar 2004.
	Het aantal niet-werkende werkzoekenden 15-64 jaar als percentage van het aantal 15-64 jarigen	D E	nee	Website CWI	4,9%	jaarlijks	Peildatum: jan. 2004. N.B. per 1 jan. 2004: 1022 en per 1 jan. 2005 960 niet werkende werkzoekenden van 15-64 jaar.
<i>Terugdringen jeugdwerkloosheid en vergroten van de ontwikkelingskansen van jeugdigen 1)</i>	<i>Aantal voortijdig schoolverlaters in het VO en VMBO t.o.v. totaal aantal uitgestroomde leerlingen</i>	J K L M N	nee	RBL +		jaarlijks	Peildatum: schooljaar 2004/2005 Leerplichtige voortijdig schoolverlaters, woonachtig in Papendrecht, die einde schooljaar niet doorstromen naar het MBO, d.w.z. zijn gaan werken. Gegevens zijn per augustus 2005 beschikbaar.
	<i>Aantal voortijdig schoolverlaters (zonder startkwalificatie) in het MBO ten opzichte van het totale aantal uitgestroomde leerlingen</i>	I Q	ja	RBL +		jaarlijks	Peildatum: schooljaar 2004/2005 Betreft niet leerplichtigen tot 23 jaar, woonachtig in Papendrecht, op het Da Vinci College. Op termijn naar uitsplitsing naar autochtoon/allochtoon mogelijk. Gegevens zijn per augustus 2005 beschikbaar.
	<i>Het aantal niet-werkende werkzoekenden onder 23 jaar als percentage van het aantal 15-22 jarigen</i>	Q	ja	Website CWI	3,5%	jaarlijks	Peildatum: jan. 2004. N.B. per 1 jan. 2004: 98 en per 1 jan. 2005 82 niet werkende werkzoekenden onder 23 jaar.

1) N.B. cursief Outcomedoelstellingen en indicator conform regionaal MOP 2005-2009

Thema onderwijs en jeugd							
Hoofd Outcomedoelstellingen: Voorkomen van sociale uitsluiting en bevorderen van integratie. Jongeren zelfstandig te laten functioneren en participeren.							
Outcomedoelstelling	Outcomeindicator	Relatiecode met outputindicator	Drechtsteden Regionaal MOP	Bron	Indicator	Frequentie	Peildatum O-meting/ Opmerkingen
					O-meting 2004		
Het voorzien in een veilige leefomgeving voor de jeugd. <i>Verbeteren veiligheid op scholen in het VO 1).</i>	<i>Rapportcijfers veiligheid op het schoolplein en in de school</i> <i>Waardering door jongeren voor veiligheid overdag en 's-avonds</i>	ja? ja?	nee nee				Nog nader definiëren. Aanvullend onderzoek naar veiligheidsbeleving op school. Aanvullend Jongerenonderzoek.
Voorkomen van sociale uitsluiting van jongeren (12 t/m22 jaar)	Sociaal netwerk en vriendengroep	O P	nee				Indicatoren nader definiëren. Aanvullend Jongerenonderzoek.
Kwalitatief aanbod van voorzieningen voor jongeren	Percentage (zeer)tevreden over speelvoorzieningen voor kinderen	O P	ja	Feiten, beleving en trends Papendrecht 2003	43%		Peildatum: september 2002
	Percentage (zeer)tevreden over voorzieningen voor jeugd in de buurt	O P	ja	Feiten, beleving en trends Papendrecht 2003	12%		Peildatum: september 2002
Kwalitatief hoog dekkend aanbod van voorzieningen voor de jeugd (12 t/m 17 jaar)	Mening van jeugd over algemeen voorzieningenniveau (is er genoeg te doen in de buurt, welke voorzieningen worden gemist, zijn er voldoende speel- en sportmogelijkheden in de buurt)	O P	nee				Indicatoren nader definiëren. Aanvullend Jongerenonderzoek.

1) N.B. cursief Outcomedoelstellingen en indicator conform regionaal MOP 2005-2009

Thema onderwijs en jeugd							
Hoofd Outputdoelstellingen: (Kwalitatief) dekkend aanbod van onderwijs en educatie. Kwalitatief hoog dekkend aanbod van voorzieningen.							
Outputdoelstelling	Outputindicator	Relatiecode met outputindicator	Drechten Regionaal MOP	Bron	Gegeven/activiteit	Frequentie	Opmerkingen
					2004		
Vergroten autonomie openbaar onderwijs	Toekomstige schoolbesturen	A (geen relatie)	n.v.t.	Afdeling samenleving	act.	jaarlijks	Er wordt gestreefd naar één nieuw schoolbestuur, namelijk een stichting voor het openbaar basisonderwijs. Het Willem de Zwijger College is een Gemeenschappelijke Regeling en daarover loopt de discussie of dit niet ook een stichting zou moeten worden.
Zorg dragen voor een goede huisvesting, onderwijsstructuur en spreiding over de gemeente	Overzichtskarta van spreiding van onderwijsinstellingen	B	n.v.t.	Afdeling samenleving	act.	jaarlijks	Peildatum: 1 10.2004 Het betreft kinderopvangcentra, peuterspeelzalen, basisscholen en voortgezet onderwijs.
Aanbod goede en brede opvangmogelijkheden, peuterspeelzaal, dagopvang en buitenschoolse opvang	Aantal plaatsen peuterspeelzalen	C	nee	Afdeling samenleving	255 regulieren 45 VVE	jaarlijks	Peildatum: 1.1.2005
	Aantal plaatsen dagopvang	D	nee	Afdeling samenleving	160	jaarlijks	Peildatum: 1.1.2005
	Aantal plaatsen buitenschoolse opvang	E	nee	Afdeling samenleving	152	jaarlijks	Peildatum: 1.1.2005
	Realisatie kwaliteitscriteria voor opvangvoorzieningen	F (geen relatie)	nee	GGD	act.	jaarlijks	GGD voert jaarlijks in opdracht van gemeente kwaliteitstoets kinderopvang uit conform landelijke kwaliteitseisen psz-werk. Verordening komt in 2005.
Afstemming onderwijs-huisvesting op toekomstige behoefte BO en VO	Gerealiseerd aantal lokalen in het basisonderwijs	G	nee	Jaarverslag 2004	act	jaarlijks	In 2004: Uitbreiding Augustinusschool en nieuwbouw Koningin Beatrix school gerealiseerd. Afstemming op planning IHP.
	Gerealiseerd aantal lokalen in het voortgezet onderwijs	H	nee	Jaarverslag 2004	act	jaarlijks	In 2004: De Lage Waard –locatie Burg. Keizerweg is opgeleverd. Afstemming op planning IHP.
Investeren in het wegnemen van (taal) achterstand bij kinderen van oud- en nieuwkomers en van de autochtone kinderen	Realisatie overdrachtsformulieren tussen verschillende onderwijsvormen naar doelgroepen (denominatie, oud- en nieuwkomers)	I	nee	WASKO	act.	jaarlijks	Gemeente heeft voorstel in ontwikkeling voor jaarlijkse uitvoering door WASKO.

Thema onderwijs en jeugd							
Hoofd Outputdoelstellingen: (Kwalitatief) dekkend aanbod van onderwijs en educatie. Kwalitatief hoog dekkend aanbod van voorzieningen.							
Outputdoelstelling	Output-indicator	Relatiecode met outputindicator	Dreht-steden Regionaal MOP	Bron	Gegeven/activiteit	Frequentie	Opmerkingen
					2004		
Terugdringen van spijbelen en voortijdig schoolverlaten	Aantal absoluut verzuim	J	nee	Nota prestatie indicatoren 10-11-04 RBL +	13	jaarlijks	Peildatum: in 2003 Peildatum: schooljaar 2004/2005 Gegeven per augustus. 2005 beschikbaar.
	Aantal luxe verzuim	K	nee	Nota prestatie indicatoren 10-11-04 RBL +	26	jaarlijks	Peildatum: in 2003 Peildatum: schooljaar 2004/2005 Gegeven per augustus 2005 beschikbaar.
	Aantal signaal verzuim	L	nee	Nota prestatie indicatoren 10-11-04 RBL +	37	jaarlijks	Peildatum: in 2003 Peildatum: schooljaar 2004/2005 Gegeven per augustus 2005 beschikbaar.
	Aantal processen verbaal	M	nee	Nota prestatie indicatoren 10-11-04 RBL +	3	jaarlijks	Peildatum: in 2003. Peildatum: schooljaar 2004/2005 Gegeven per augustus 2005 beschikbaar.
	Aantal verwijzingen vanuit weer samen naar school naar speciaal basisonderwijs	N	nee	Nota prestatie indicatoren 10-11-04 Bureau Groenendijk (jaarverslag PCL)	3,22	jaarlijks	Peildatum: 1.10.2003. Landelijk gemiddelde 3,25 Peildatum: schooljaar 2004/2005 Samenwerkingsverband is ondergebracht bij Bureau Groenendijk De scholen beheren de middelen en indicatiestelling geschiedt door externe deskundigen. De gemeente heeft hier geen sturingsmogelijkheden op. Jaarverslag 2004 PCL komt binnenkort uit.

Thema onderwijs en jeugd							
Hoofd Outputdoelstellingen: (Kwalitatief) dekkend aanbod van onderwijs en educatie. Kwalitatief hoog dekkend aanbod van voorzieningen.							
Outputdoelstelling	Output-indicator	Relatiecode met outputindicator	Drechten Regionaal MOP	Bron	Gegeven/activiteit	Frequentie	Opmerkingen
Thema onderwijs en jeugd					In 2004		
Investeren in dekkend aanbod voor voorzieningen voor de jeugd	Aantal voorzieningen voor de jeugd naar soort, o.a. speelplaatsen	O (geen relatie)	nee	Afdeling samenleving	Act.	jaarlijks	Jaarlijks rapportage speelruimteplan. Gefaseerde aanpak per wijk.
Afstemming aanbod aan activiteiten voor jongeren op vraag	Aanbod activiteiten voor de jeugd	P	nee	Afdeling samenleving	act	jaarlijks	Jaarlijkse rapportage over welke activiteiten worden aangeboden.
Bevorderen beroepsopleidingen in de regio	Overleg	Q	ja	Afdeling samenleving	act	jaarlijks	Deelname aan regionaal overleg.
Leerlingenvervoer	Aantal vervoerde leerlingen - van school naar huis - school naar gymzaal	R	nee	Afdeling samenleving	?	jaarlijks	Peildatum: schooljaar 2004/2005

2 Schema meetbare indicatoren Economische ontwikkeling

Programma 7 Economisch ontwikkeling gemeten op outcome en output

Thema economische ontwikkeling							
Hoofd Outcomedoelstelling: Bevorderen van de economische ontwikkeling							
Outcomedoelstelling	Outcome-indicator	Relatie-code met outputindicator	Drechsteden Regionaal MOP	Bron	Indicator	Frequentie	Opmerkingen
					O-meting 2004		
<i>Duurzame werkgelegenheid</i> <i>Verbreden van de economische structuur 1)</i>	<i>Aantal werkzame personen in de metaalelectro, zakelijke dienstverlening, detailhandel, horeca, zorg, ICT, toerisme en recreatie en het maritieme cluster ten opzichte van het totale aantal werkzame personen</i>	B C D E F G H I J K	ja	Bedrijven -en instellingenregister Zuid-Holland, BGS Schiedam	Totaal: 847 bedrijven 11 627 werkzame personen	jaarlijks	Peildatum 1.1.2001 (Bedrijvenregister Drechsteden 2001). Werkzame personen (12 uur of meer per week werkzaam) Bestand of overzichten kunnen worden aangeschaft bij de beheerder van het bedrijvenregister, BGS te Schiedam. Aanschafkosten bedrijvenbestand Papendrecht per 1.1.2004: € 1125,- Op basis van het bestand kan het SGB de indicatoren afleiden. Het bestand kan tevens voor andere doeleinden, bijv. bedrijfsbezoek, verhuisde- of gevestigde bedrijven, (o.a .Nieuwland), aantal werkzame personen niet op vestigingsadres werkzaam, worden gebruikt.
	Aantal vestigingen en werkzame personen in Polder Nieuwland	A C	n.v.t.	Bedrijven -en instellingenregister Zuid-Holland	?	jaarlijks	Informatie door SGB af te leiden uit bestand bedrijvenregister Papendrecht.
	<i>Aantal startende ondernemers per 1.000 inwoners 1)</i>	A C	ja	Kamer van Koophandel	98	jaarlijks	Peildatum: in 2003
	<i>Aantal vestigingen in het midden- en kleinbedrijf (minder dan 100 arbeidsplaatsen)</i>	A C	ja	Bedrijven -en instellingenregister Zuid-Holland	830	jaarlijks	Peildatum 1.1.2001 Informatie door SGB af te leiden uit bestand bedrijvenregister Papendrecht.
	<i>Aantal werkzame personen in het midden- en kleinbedrijf (minder dan 100 arbeidsplaatsen)</i>	C	ja	Bedrijven -en instellingenregister Zuid-Holland	5307	jaarlijks	Peildatum 1.1.2001 Informatie door SGB af te leiden uit bestand bedrijvenregister Papendrecht.

1) Cursief: outcomedoelstellingen en indicator conform regionaal MOP 2005-2009

Thema economische ontwikkeling							
Hoofd Outcomedoelstelling: Bevorderen van de economische ontwikkeling							
Outcomedoelstelling	Outcome-indicator	Relatie-code met outputindicator	Drechtsteden Regionaal MOP	Bron	Indicator	Frequentie	Opmerkingen
					0-meting 2004		
<i>Stimuleren van de economische concurrentiepositie van de regio Verbetering innovatief vermogen Verbetering economische bereikbaarheid 1)</i>	<i>In regionaal MOP zijn indicatoren opgenomen die aangeven in welke mate de economie in de Drechtsteden groeit en concurreert met andere regio's</i>	n.v.t.	Indicator op regionaal niveau	Regionaal MOP	nvt		Indicator wordt op regionaal niveau gemeten.
<i>Verhogen veiligheid. Verbetering veiligheid op bedrijventerreinen</i>	Aantal delicten op beveiligde bedrijventerreinen		nee	Politie Papendrecht	?	jaarlijks	Totaal diefstal a/u bedrijf; in 2004: 73 (bron politie). Gegevens per bedrijfsterrein in aanvraag bij politie. In het regionale MOP is de outcomeindicator aangiftebereidheid van ondernemers opgenomen. Aanvullend onderzoek subjectief. belevingsonderzoek onder ondernemers?
	Aantal delicten op niet-beveiligde bedrijventerreinen		nee	Politie Papendrecht	?	jaarlijks	Totaal diefstal a/u bedrijf; in 2004: 73 (bron politie). Gegevens per bedrijfsterrein in aanvraag bij politie. Aanvullend onderzoek subjectief. belevingsonderzoek onder ondernemers?
Uitbreiden solitaire kantoorlocaties	Aantal arbeidsplaatsen in solitaire kantoren.	B L M	n.v.t	Bedrijven -en instellingenregister Zuid-Holland, BGS Schiedam	?	jaarlijks	Koppeling vastgoedregistratie met bedrijvenregister om solitair kantoor te bepalen. Gegeven van belang i.v.m. normering in bestemmingsplannen.

1) Cursief: outcomedoelstellingen en indicator conform regionaal MOP 2005-2009

Thema economische ontwikkeling							
Outputdoelstelling	Output-indicator	Relatie-code outputindicator	Drechsteden Regionaal MOP	Bron	Indicator	Frequentie	Opmerkingen/activiteiten
					2004		
Duurzame werkgelegenheid	Aansluiting bij landelijk bedrijfsloket KVK	A	n.v.t.	Afdeling ontwikkeling, cluster grond- en economische zaken	Continue inspanning	jaarlijks	In onderzoeksfase bij gemeente Papendrecht.
	Kantoorruimte in de wijk (aantal m2 vloeroppervlakte)	B	n.v.t.	Beleidsnotitie Kantorenmarkt Papendrecht, BRO advies sept. 2003	Continue inspanning	jaarlijks	Peildatum 2003: ca. 1100m2 Actuele informatie via vastgoedregistratie af te leiden? Bewaken of in nieuwe bestemmingsplannen mogelijkheid voor kantoor aan huis wordt opgenomen
	Activiteiten gericht op vestigingsbegeleiding	C	n.v.t.	Afdeling ontwikkeling, cluster grond- en economische zaken	Continue inspanning	jaarlijks	N.B. Grond niet in eigendom gemeente Papendrecht. De activiteiten zijn gericht op de vestiging van bedrijven op Nieuwland en Oosteind en Oostpolder Oost en bedrijven die vragen stellen
	Activiteiten gericht op kennisoverdracht in kader van innovatie	D	n.v.t.	Afdeling ontwikkeling, cluster grond- en economische zaken	Continue inspanning	jaarlijks	Bevorderen samenwerkend vermogen tussen bedrijven.
Vitale bedrijfsterrinen	Het nemen van maatregelen om dynamiek op bedrijventerreinen te bevorderen in kader van uitvoering revitalisering bedrijventerrein Oosteind	E	n.v.t.	Afdeling ontwikkeling, cluster grond- en economische zaken	Continue inspanning	jaarlijks	Maatregelen op het gebied van: <ul style="list-style-type: none"> - Duurzaamheid - Intensivering ruimtegebruik - Flexibel ruimtegebruik - Parkmanagement - Bereikbaarheid/ parkeren - Kwaliteitsverbetering

Thema economische ontwikkeling							
Outputdoelstelling	Output-indicator	Relatiecode output-indicator	Drechtensteden Regionaal MOP	Bron	Indicator	Frequentie	Opmerkingen/activiteiten
					2004		
Versterken detailhandel en bedrijvigheid	Realisatie tijdelijke winkelvoorziening Oostpolder	F	n.v.t.	Afdeling ontwikkeling, cluster gronden economische zaken	Einddatum project: 2005 Einddatum project: 2009/2010	jaarlijks	Realisatie voor bouwvak 2005 1.000 m2 Start winkelcentrum Land van Matena in 2009-2010: 3500 m2
	Winkelcentrum Westpolder	G	n.v.t.	Afdeling ontwikkeling, cluster gronden economische zaken	Einddatum project: 2005?	jaarlijks	Realisatie in zomer 2005? : + 750m2
	Winkelcentrum Middenpolder	H	n.v.t.	Afdeling ontwikkeling, cluster gronden economische zaken	Einddatum project: 2006	jaarlijks	Inperking supermarkt tot buurtwinkel 2005-2006: -/450m2
	Winkelcentrum De Meent	I	n.v.t.	Afdeling ontwikkeling, cluster gronden economische zaken	Einddatum project: 2007	jaarlijks	Herontwikkeling De Meent (10 deelprojecten) Realisatie 2007: 19.000 m2
	Minimaliseren concurrentiepositie mega Super/Leisure Related Retail Oostpoort (Dordrecht)	J		Afdeling ontwikkeling, cluster gronden economische zaken	Einddatum project: 2005?		2005: - bepaalde voorwaarden aan bestemmingsplan Oostpoort - overleg met gemeente Dordrecht
	Implementatie horecanota	K	n.v.t.	Afdeling ontwikkeling, cluster gronden economische zaken	Einddatum project: 2007	jaarlijks	Invulling horecaplannen De Meent 2005-2007 + 800 m2 Invulling horeca jachthaven 2005-2007: ca. 300m2 Onderzoek horeca cat. 3 mogelijk in Papendrecht

Thema economische ontwikkeling							
Outputdoelstelling	Outputindicator	Relatiecode met outputindicator	Drechtsteden Regionaal MOP	Bron	Indicator	Frequentie	Opmerkingen/activiteiten
					2004		
Uitbreiden kantoorlocaties	Uitbreiding m2 aan solitair kantooroppervlakte	L	n.v.t.	Beleidsnotitie Kantorenmarkt Papendrecht, BRO advies sept. 2003	Continue inspanning	jaarlijks	Peildatum 2003: Kantoren aan (wijk)ontsluitingswegen: 10.300m2 Kantoren in Centrum: 7.230 m2 Kantoren overige locaties (De Biezen, Kattestaart en Noordhoek): 12.100 m2 Actuele informatie via vastgoedregistratie af te leiden? Toekomstige uitbreidingsplannen op potentiële kantoorlocaties Nieuwland, Oostpolder-Oost en Zwembadlocatie met ca. 25.000 m2
	Aantal concrete aanvragen voor kantoorlocaties	M	n.v.t.	Afdeling ontwikkeling, cluster gronden economische zaken	?	jaarlijks	Betreft de locaties de Witte Brug en de Biezen
	Maatregelen ter promotie en stimulering van kantoorhuisvesting	n.v.t.	ja	Gemeente Papendrecht/Drechtsteden	Continue inspanning.	jaarlijks	Activiteiten vinden plaats binnen Drechtstedenverband. Daarom outputindicator op Drechtstedenniveau meten. Handhaving van segmentering kantoorlocaties binnen de regio.

3 Geraadpleegde rapporten

Algemeen

Programmabegroting 2005

Gemeente Papendrecht afdelingsplan, ontwikkeling jaar 2005-2009) Dordrecht-Drechtsteden

Feiten, beleving en trends Papendrecht 2003

Naar een nieuw evenwicht (2003)

Regionaal Meerjaren Ontwikkeling Programma Dordrecht-Drechtsteden 2005/2009

Programma Onderwijs en jeugd

Beleidsplan 2005 Sociale Zaken en Werkgelegenheid, gemeente Papendrecht

Integraal Huisvestingsplan 2003, gemeente Papendrecht

Kadernota Speelruimtebeleid (uitwerking van welzijnsvisie en collegeprogramma 2002/2006)

Kwartaal rapportage Prestatie indicatoren 3de kwartaal 2004 van de sector BES

Tweede voortgangsrapportage Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid 2002/2006

Welzijnsvisie Papendrecht (2001)

Programma Economische ontwikkeling

Papendrecht, beleidsnotitie kantorenmarkt (2003)

Structuurvisie detailhandel en horeca Drechtsteden (2002)

Papendrecht up to date (1997)

Publicaties van het Sociaal Geografisch Bureau

Openbare orde en veiligheid

Leefbaarheid en veiligheid in Dordrecht 2001	2002
Benchmark leefbaarheid en veiligheid 2001	2002
Leefbaarheid en veiligheid in de Drechtsteden anno 2002	2003
Overzicht bestaande leefbaarheidsonderzoeken	2000
Jeugdcriminaliteitskaart Zuid-Holland Zuid 2000	2001
Eind evaluatie Veiligheidsnetwerk Zwijndrecht	2002
Veiligheidsbeleving op school 2002	2003
Leefbaarheid en veiligheid in de Gemeente Zwijndrecht anno 2002	2003
Evaluatie hondenbeleid	2004

Verkeer en vervoer

Parkeerregulering Groenedijk/Oranjelaan	2003
Klantenonderzoek Kiltunnel 2000	2001
Verkeren op bedrijventerreinen	1999
Autobezit, verplaatsingsgedrag en vervoermiddelgebruik van de Dordtse bevolking anno 2001	2003

Sociaal-economisch beleid

Monitor Binnenstad Dordrecht 2000/2001	2002
Regionale werkgelegenheidsrapportage Zuid-Holland Zuid	meerjarig
Bedrijvenregister Dordrecht	jaarlijks
Monitor werk 2002	2003
De Sociale Staat van Dordrecht 2001/2002	2003
De markt voor benzinepompen in Dordrecht	2001
Horeca in Dordrecht anno 2001	2002
Onderzoek draagvlak vrijdagmiddagmarkt	2003
Monitor vraagzijde arbeidsmarkt havengebonden cluster Rijnmond	2004

Onderwijs

Monitor lokaal onderwijs Dordrecht 2002/2003	2003
Schoolverzuim & schooluitval	1999
ROC's Albeda College en Da Vinci College in de Hoeksche Waard	2003
Behoeftte onderzoek kinderopvang Dordrecht	2001
Integrale leerlingenprognose gemeente Dordrecht 2002-2018	

Vrije tijd, cultuur, sport en recreatie

Vrijtijdsbesteding in de Drechtsteden in 2001	2002
Dordtenaren over recreatie in het buitengebied	2004
Vrijwilligerswerk in Dordrecht 2003	2004
Meningspeiling theatervoorziening in Dordrecht	2004
Publieksonderzoek Wantijpop/Rainbowpark 2002	2002
Kerstmarkt Dordrecht 2001	2002
Boekenmarkt Dordrecht 2002	2002
Opinies over en waardering voor evenementen in Dordrecht	2003
Onderzoek Openbare Bibliotheek Dordrecht	2003
Publieksonderzoek Zomerkermiss 2003	2003

Sociale voorzieningen en maatschappelijk werk

Jeugdbeleid in de Drechtsteden	2003
Behoeftte-onderzoek Dubbeldam	2004
Jongeren Dordrecht 2001	2002
Gezondheidsmonitor Zuid-Holland Zuid 2000	2001
Monitor Sociaal Programma Oud-Krispijn Zuid-2	2002
Vertrokken Antillianen	2002
Doelgroepenonderzoek Bureau Schuldhulpverlening Dordrecht deel I en II	2003
Doelgroepenonderzoek Bureau Schuldhulpverlening Dordrecht deel III	2003
Uitvallersonderzoek Bureau Schuldhulpverlening Dordrecht	2003
Tabellenboek Wijkprofielen 2002	2003
Evaluatie Dordtpas 2003	2003
Ouderenmonitor 2002	2003
Wijkmarkt Staart	2003
Evaluatie project dynamisch wonen	2004

Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Woonmonitor Dordrecht 2003	2003
Woonmonitor Drechtsteden 2003	2003
Woningbehoefteonderzoek Drechtsteden	2001
Evaluatie woonkeus Drechtsteden	2001
Beleving van en opinies over ruimtelijke kwaliteit en welstand in Dordrecht anno 2000	2001
Verslag Geschiedt Wonen	2003
Migratie-onderzoek 2002	2003

Algemeen bestuur en maatschappelijke verkenningen

Dit is Dordt Een vergelijking met de 33 grootste steden in Nederland	2003
Opinies over de toekomst van Dordrecht	1998
Opinies over bestuur van de stad	1999
Evaluatie inspraakbeleid	2002
Succesvol lokaal ouderenhuisvestingsbeleid	2001
De sociale staat van Dordrecht	2001
Gezondheidsmonitor Zuid-Holland Zuid hoofdrapport en deelrapport: Dordrecht	2001
Omnibusmeting Barendrecht 2000	2001
Prognose Essenhof 2000-2015 (crematies en begravingen)	2000
Bereik/waardering voor info gem. Dordrecht	2002
Herhalingsmeting beeld van en belangstelling voor de Drechtsteden	2002
De stem van de burger	2002
Bezoekersonderzoek Dag van Dordt	2003
Evaluatie Dualisme 1 ^e fase	2003
Sociale Staat van Dordrecht 2001/2002	2003
Feiten, belevingen en trends Papendrecht	2003

Milieu

Gebruik toegangssysteem ondergrondse containers	2004
Onderzoek naar achtergronden onkruidbestrijdingsmiddelengebruik door particulieren	2003
Afvalscheiding: medewerking en verbeteringen	2003
Milieumonitor Dordrecht 2001	2002
Ruimte voor de rivier	2003
Belevingswaardeonderzoek oppervlaktewater Ridderkerk	2003

Bevolking

Bevolkingsprognose per wijk gemeente Dordrecht 2000-2015	2000
Huishoudenprognose 1998-2010	1998
Dordt op z'n droogst	jaarlijks
Dordt op z'n droogst digitaal	www.sociaalgeografischbureau.nl

Klanttevredenheid

Klanttevredenheidsonderzoek Wijklijn	2003
Toetsingskader voor kwaliteitsrapportage WOZ	2001
Klanttevredenheidsonderzoek Bureau Schuldhulpverlening Dordrecht	2002
Elektronische Dienstverlening Gemeente Dordrecht	2003
Klanttevredenheidsonderzoek Sociale Dienst Dordrecht 2000	2003
Klanttevredenheidsonderzoek WVG Dordrecht	2003
Klanttevredenheidsonderzoek WVG Zwijndrecht	2003
Klanttevredenheidsonderzoek Brandweer Dordrecht	2003

Bovenstaande lijst bevat een selectie van publicaties van het SGB.

Informatie/bestellen

telefonisch:	078- 639 64 65
schriftelijk:	Sociaal Geografisch Bureau Postbus 8 3300 AA DORDRECHT
e-mail:	Secretariaat SGB@dordrecht.nl
website:	www.sociaalgeografischbureau.nl
fax:	078- 639 8080